

Autor: Zlatko Šimić

Objavljeno: prije 4 h i 3 min

KRALJ ČEŠNJAKA

NE VOZI BMW I NE TROŠI NA LUKSUZ Investirao sam 20 milijuna kuna i sada imam češnjaka za četvrtinu Hrvatske

Mario Puškarić, proizvođač povrća iz Kaniške Ive pokraj Garešnice, u posljednjih pola godine zasadio je češnjak na 11 hektara zemljišta i očekuje približno 100 tona uroda, a dogodne planira sadnju na 50 hektara uz urod od 500 tona

Kada su se prije nekoliko godina proizvođači slavonskog kulena dogovarali kakvu će zaštitu tražiti iz Zagreba i Europe za svoj proizvod, sve dvojbe su otkonjene nakon što su pogledali što od osnovnih sastojaka mogu nabaviti u Slavoniji. Za zaštitu izvornosti morali su ispuniti uvjet da svinjsko meso i začini budu iz domaće proizvodnje, a geografsko porijeklo nudilo im je mogućnost da sastojci budu i iz uvoza. Nema u receptu za kulen puno filozofije; najbolji komadi svinjskog mesa, malo crvene ljute i blage paprike, papar, sol i bijeli luk (češnjak).

- Ajde, meso još i možemo ovdje nabaviti, iako je iz uvoza puno jeftinije. Pa i paprika iz Mađarske je odlična i jeftinija od naše, a morska sol je prevlažna pa bi nam trebala kamena iz Tuzle. Biber je ionako iz Vijetnama, a do domaćeg bijelog luka je teže doći nego do droge. Ja sam lani stavio kineski i upropastio svu smjesu....

I tako riječ po riječ, razgovor kulenara vodio je samo jednom rješenju -dogovoru da se ide na zaštitu geografskog podrijetla. Domaća proizvodnja hrane godinama gubi trku s uvozom, a u dugogodišnjoj eskalaciji poražavajuće uvozno-izvozne bilance prednjače proizvodi koje smo nekada dovoljno proizvodili, pa čak i izvozili. Bijeli luk ili češnjak (*Allium sativum*) jedan je od proizvoda koji je zastupljen u svim našim regionalnim kuhinjama. Hrvati vole češnjak kao hranu i lijek za mnoge bolesti zbog blagotvornog alicina.

Ljubitovački luk

Godišnja potrošnja češnjaka u Hrvatskoj kreće se oko 2000 tona, a od toga se 90 posto uvozi uglavnom iz Kine, Španjolske i Argentine. Katastrofalna kvaliteta kineskog češnjaka potaknula je u posljednje vrijeme nekoliko manjih poljoprivrednih proizvođača na veću proizvodnju. U Dalmatinskoj zagori, gdje su klimatski i pedološki (tlo) uvjeti odlični za sadnju češnjaka, proizvođači su se okupili oko poznatog Ljubitovačkog luka, a i u Slavoniji se pojavio jedan veći proizvođač, **Marijan Balić**.

U želji da se što bolje informira o uzgoju češnjaka, on je lani sudjelovao i na prvoj svjetskoj konferenciji o češnjaku koja je održana u Madridu pod pokroviteljstvom EU. Glavna tema je bila kako se oduprijeti sve većem

uvozu kineskog češnjaka koji je preplavio i europske dućane. Na konferenciji je bio još jedan sudionik iz Hrvatske, **Vladimir Puškarić** iz Kaniške Ive, pokraj Garešnice. **Vladimira** i njegova brata **Marija** zanimale su i priče europskih proizvođača o njihovim iskustvima u uzgoju. Nakon kraćih kalkulacija Mario je donio odluku da kreće u sadnju češnjaka.

- Jesenas sam posadio ozimi češnjak na 5,5 hektara, a upravo smo završili sadnju proljetnog na još 5,5 hektara. Nadam se urodu od oko 100 tona, a ako bude sve u redu, planiram već dogodine saditi češnjak na 50-ak hektara s očekivanom proizvodnjom od 500 tona. To vam je četvrtina ukupnih potreba Hrvatske za češnjakom. Da imamo još četvoricu ovakvih proizvođača, u potpunosti bismo zadovoljili hrvatske potrebe, uz cijenu koja je za trgovačke lance od 15 do 20 kuna po kilogramu. Sjemenski materijal, nažalost, moramo uvoziti jer su propale sve naše tvornice sjemenskog materijala i nemamo svog certificiranog sjemena, ali i to se može napraviti - objašnjava Mario Puškarić dok na njegovim poljima obilazimo mladi ozimi češnjak koji je već zazelenio njive. Njive?

Zapravo, nepregledni niz velikih poljoprivrednih površina između Kaniške Ive i Garešnice gdje na 300 hektara ovaj 45-godišnji šumarski tehničar ruši rekorde u proizvodnji povrća. Proljetna je sjetva i oko nas prolaze veliki traktori pripremajući teren za sadnju industrijskog krumpira na 100 hektara koji daju godišnji prinos od 3500 tona, a koji se sav proda u Frankovu čipsaru. Crveni luk ovdje se sije na 14 hektara (50 tona), a u suradnji s Frankom sije se i cikorija na 25 hektara s prinosom od 800 tona. Lani je to bilo 1600 tona, dovoljno za ukupne hrvatske potrebe.

- Cikoriju, koja je temeljna sirovina za proizvodnju divke, donedavno nitko nije sijao. Nakon dogovora s ljudima iz Franka odlučio sam se na tu proizvodnju i nisam se pokajao. Dobri partnerski odnosi preduvjet su za uspješan poslovni odnos. To bih preporučio i ostalim proizvođačima koji razmišljaju o tome koja će im se proizvodnja isplatiti. Neka pogledaju na listu povrtlarskih kultura koje uvozimo, educiraju se oko proizvodnje i sigurno će pronaći tržište za te proizvode. Najlakše je sijati pšenicu i kukuruz, ubirati poticaje i kukati kako je težak život seljaka. Ljudi kod nas naprosto ne rade neke kulture jer kod njih treba puno raditi - kaže nam Puškarić. Njegova jednostavna kalkulacija pokazuje kako se isplati sijati kulture na kojima je potrebno više rada jer su i veći prinosi. Za hektar pšenice potrebno je šest sati rada uz prihod od 7000 kuna. Za krumpir 50 sati s prihodom od 45.000 kuna, crveni luk 35 sati 50.000 kuna, a za češnjak 150 - 170 sati uz očekivani prihod od 100.000 kuna. Dakako, Puškariću je puno lakše ulaziti u investicije jer ima bogati vozni park (uložio ukupno 18 milijuna kuna) s najsuvremenijim strojevima poput najbolje svjetske samohodne prskalice koju je šest godina staru kupio za 80.000 eura. Nova stoji 270.000 eura i nju uskoro planira kupiti.

- Kruna uspjeha u povrćarstvu je zaštita bilja. Naravno, potrebno je dobro planirati proizvodnju. Ja sam prije odluke o sadnji krumpira obišao velike njemačke proizvođače, gledao kako oni rade, čitao dostupnu literaturu na internetu, obilazio sajmove diljem Europe. Vrlo brzo postalo mi je jasno da bez ulaganja u navodnjavanje nema uspjeha. Uložio sam 2,5 milijuna kuna u akumulacijsko jezero i opremu za navodnjavanje pa sada ne moram gledati u nebo i čekati kada će prestati suša - priča nam Puškarić.

Njegov sustav navodnjavanja lani su obišli i premijer Milanović i ministar **Jakovina** kojima je objasnio kako bi odgovoran proizvođač trebao sam razmišljati o navodnjavanju, a ne čekati rješenje od Hrvatskih voda.

Kada će crknuti krava

- Slušajući svu kuknjavu nekih proizvođača hrane čak sam razmišljao da osnujem udrugu TOP - Tržišno orijentiranih poljoprivrednika. Naš je mentalitet takav da nitko nikome ne vjeruje, a jedva čekamo da susjedu crkne krava. Laž je da će selo propasti u ovim novim uvjetima borbe za tržište s europskom konkurencijom. Selo će propasti ako državnu zemlju nastave i dalje uzurpirati oni koji je ne obrađuju ili se bave neproduktivnom proizvodnjom. Zločin je da netko ima u zakupu 500 hektara državne zemlje, a nikoga ne zapošljava i samo uzima poticaje. Valjda je interes države da se stvori nova i veća vrijednost kroz koju će i ona ubirati veće poreze. Takvima treba reći - imao si svoju priliku, nisi nisi je iskoristio i sada prepusti tu zemlju nekome tko će je znati cijeliti - priča Puškarić.

Ne libi se pohvaliti novi Zakon o poljoprivrednom zemljištu koji od zakupca zemlje na 50 godina traži konkretan program sa studijom isplativosti kao dokazom da će zemlja biti iskorištena. Osobito ističe novi Pravilnik o dodatnim plaćanjima koji proizvođačima povrća do 10 hektara daje dodatnih 500 eura po hektaru ako se uhvate te proizvodnje. Iako je njegova proizvodnja daleko veća, kaže kako tu mogu svoju egzistenciju pronaći brojne obitelji koje su sada nezaposlene.

- Ja i moj sedamnaestogodišnji sin Filip možemo se sutra ostaviti proizvodnje na 300 hektara s devet zaposlenih i dobro živjeti obrađujući 100 hektara zemlje. Naš obrt dobro posluje s godišnjim prihodom od sedam

milijuna kuna, a korisnici smo državnih poticaja od 400.000 kuna. Taj prihod od poticaja ne čini ni sedam posto prihoda, a opet radimo profitabilno. Ali ja godinama investiram, dobit ulažem u novu proizvodnju. Tražimo sada načine da iz mjera ruralnog razvoja povučemo europska sredstva za povrće kako bismo trgovačkim centrima isporučivali robu cijele godine. Nisam kupio kuću na moru, ne vozim skupi BMW, ne trošim na luksuz, učim djecu da je rad ono što ih čini boljima - govori nam te još nešto dodaje na rastanku.

Neće tovariti gnojivo

- Tužno je da sam ja ovdje desetak kilometara od Tvornice umjetnih gnojiva u Kutini doveden u situaciji da gotovo milijun kuna godišnje potrošnje gnojiva moram nabavljati od jednog inozemnog dobavljača jer u toj tvornici nemaju ni minimuma profesionalnog odnosa prema partnerima. Nakon što sam nekoliko godina strpljivo čekao da se njihovi radnici smiluju i nakon pauze otvore svoju portu i natovare gnojivo, potražio sam druge dobavljače. Danas mi iz Finske za još manju cijenu do vrata skladišta stiže kvalitetnije gnojivo - zaključuje Puškarić.

Copyright © Jutarnji list. Sva prava pridržana.